

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciskanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrték. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Javite nam nemudoma naročnike za 2. številko Zvončka.

Ne tako!

Marsikatero učiteljsko zborovanje imam že za seboj, a še nikdar nisimo bili tako burni in obenem krivični doslej. Slep smo drveli čez drn in strn za lepo donečimi in razdražljivimi besedami tovariša, ki bi moral kot delegat društva opravičiti nastop in izpad proti delegaciji in poverjeništvu na zadnji pokrajinski skupščini v Šoštanju.

Mesto, da si potrkamo na prsa in s tovarišem delegatom vred zakličemo »mea culpa«, smo si nadedli izzivalno masko na obraz ter vrgli poverjeništvu UJU in delegaciji rokavico spora.

Delegatu se ne čudim, če se hoče izmazati iz mučnega položaja.

Ne razumem pa, kaj je treba potem društvu dajati ponesrečenemu delegatu še pogum, da ponovno iznese vse žalitve, za katere nima dokazov.

Če so delegati ostalih društev zahtevali na skupščini, da se odvzame našemu delegatu beseda radi neparlamentarnih izrazov, je potem gotovo čudno stališče, ki ga je zavzelo naše društvo v tej zadevi.

Naš delegat je ostal na skupščini osamljen, kar je neovrgljiv dokaz, da je pogrešil.

Nikakor ne moremo zahtevati od poverjeništvu zadoščenja zato, če je delegacija zahtevala kazen.

Sam je izzival, zato mora tudi sam nositi vso odgovornost recte društvo, ki ga je izbralo in poslalo.

Če pa to ni jasno našemu društvu, mu naj pomaga bog.

Kako smo pa mi napravili? Skrili smo glavo v pesek, kakor noj, in naenkrat prinesli na dan, kako strašno smo tudi mi užaljeni, ker se delegaciji in po-

* G. Bogomilu Medveščeku, delegatu logaškega učiteljskega društva, ki je komaj prišel preko meje in mu gotovo niso znani vsi boji in vse delo, ki ga je imelo učiteljstvo v preteklosti pri ustvaritvi svoje organizacije, niti dobro ni proučil tukajšnjega položaja, pa mu je nasedel »Narodni Dnevnik«, v katerem nedokazano meče očitke in napada vodstvo naše organizacije v Ljubljani, naše vodstvo v Beogradu, žali vsevprek in celo našega referenta v ministrstvu prosvete. Reči moramo le eno: »Oče odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo.« Uredništvo.

verjeništvu ni hotelo poslušati neutemeljenih žalitev našega delegata.

Imenitno zares! Iz dosedanjih krivcev smo postali namah tožniki. In kako duhovito smo jo izvili. Vi ste nas razžalili, mi smo vas (kako velikodušno priznanje), pa smo kvit je vpilo vsevprek.

O sveta domišljija! Povejte no, kako pa je poverjeništvu razžalilo društvo, recte delegata? On naj bi na skupščini v dostojnem tonu ožigosal, kar vidi slabega v organizaciji. Ostali delegati bi ga na rokah nosili iz hvaležnosti, ker jim je odprl oči na stežaj, da vidijo v učiteljski organizaciji »Sodomo in Gomoro«!?

Prvi fakt je, da je delegacija zahtevala, da se našemu delegatu odvzame beseda. Drugi fakt je zopet, da je poverjeništvu moralo to zahtevo uvaževati in tov. M.* odvzeti besedo.

Koga torej zadene krivda?

Na vsak način naše društvo, ki je bilo toliko nepredvidno, da je poslalo na skupščino vročekrvnega delegata, kateri je mislil, da sme in more na skupščini neovirano zabavljati in žaliti do mile volje.

Noben učitelj ne bi mirno prenesel kritike na tak način in s takimi žalivkami.

Ne čudimo se torej ogorčenju ostalih delegatov in pa zahtevi pov. UJU, če zahteva tozadevno opravičilo.

Zato ni prav, da smo v otročji samozavesti in ošabnosti pustili oditi zastopnika poverjeništvu brez uspeha od zborovanja.

S ploskanjem pač ne bomo spravili s sveta cele zadeve, pač pa dajemo s tem sebi ubožno izpričevalo, da nas zavleče sladka beseda tudi v prepad, če to želi tisti, ki jo je izgovoril.

Dostojanstvo poverjeništvu zahteva, da ne popušča v svoji zahtevi. Naše okrajno učiteljsko društvo mora zopet ugrizniti v kisló jabolko ter povoljno urediti to zadevo.

Imamo nov odbor, ki bo menda kos svoji nalogi.

Kar se tiče tov. M.* pa le nikakih sentimentalnosti. Iztreznenje je vsakemu potrebno in zdravo. Kriv je, pa naj stokrat reče, da ni. Njegovo subjektivno prepričanje za nas ne velja.

Cela delegacija, ki je bila v Šoštanju zbrana, vendar ne bo pristranska.

Zato ima poverjeništvu tudi prav, ko zahteva svoje pravo.

Z veseljem pozdravljamo vsakega, ki nam prinese dobro voljo dvigniti naš stan in organizacijo na višek. To se pa nikdar ne doseže z zabavljanjem in žalitvami.

Vedno je lažje podirati nego zidati. Zato so nam dobro došli le oni, ki so voljni graditi.

Poštena in vestna kritika je vedno zdrav pojav sanacije v organizaciji. Vendar je vedno princip kritike dokaz.

In sicer dokaz, ki je fakt. Fakt pa je zopet le tedaj, če ga lahko povem, kadar kritiziram.

ERNEST ŠUSTERŠIČ:

Ročno in vzgojno delo na dež. razstavi v Kromerizu.

(Donesek k uvedbi rokotvornega pouka v naših šolah.)

(V »Češkem Učitelju« napisal J. Š.)

Na deželni gospodarsko-obrtni razstavi v Kromerizu je bilo zastopano narodno, srednje, trgovsko in industrijsko šolstvo. Od vseh strok je bilo posebno narodno šolstvo, nameščeno v poslopju Komenskega šole, najbolj obiskano in tu je bila najbogatejša zbirka ročnih del in risarskih izdelkov. Pisana je bila množica predmetov učenčeve roke in vse je vabilo povprečnega gledalca ter ga pritežalo k sebi s svojo mnogovrstnostjo, originalno zamiselnostjo in s sigurno materialno ročnostjo, kar vse, kakor je znano, tako rado zapelje našo javnost k površni sodbi (n. pr. presojevanje razstave ročnih del, katero so priredili nemški kolegi v Jindřichovem Gradcu).

Kaj je bilo tu različnih izdelkov iz papirja, lesa, gline in drugih sirovin, kaj vzorcev, po katerih moreš spoznati postopanje v poedinih strokah tehniške spretnosti! Kar pa je imelo za učitelja največjo ceno, je bilo to, da so bili — v vsem tem kaosu, med vsemi temi plovci raznega doumetja ročnih del — tudi vzorci prave vrednosti, ki so svetočili, da se je učiteljstvo, po primeroma kratki dobi dveletne nejasnosti in poizkusov, z lastnim trudom dvignilo in usmerilo — kakor vselej — ter nastopilo pravo pot. Dokazalo je zopet, da so se našli tudi tu pripadniki stanu — kakor se pač uveljavljajo v vseh strokah vede in umetnosti — kateri se trudijo z lastno silo zmanjšati strmec, povzročen za

Kakor hitro pa ne navajam dokazov, tudi nimam pravice kritikovati, ker to ni več kritika pač pa navadna hujskarija, katere namen je nekaj razdirati, česar sam nisem zgradil.

Razdiračev pa ni vesela ne organizacija pa tudi ne ostala človeška družba, ker pomenijo minus v napredku.

Morda bo kdo mislil, da svojih misli nisem iznesel na društvenem zborovanju iz strahu. A temu ni tako. Začelo se je pred učiteljsko javnostjo v Šoštanju, pa sem si mislil, da bo prav, če se tudi tako konča v »Učit. Tovarišu«. No, tragikomedijo sem pa tiho gledal.

Mirče Kosin.

neprimernim prenašanjem odlokom. Vzgojno ročno delo je postalo tu metoda, sredstvo, s katerim morejo učenci izraziti svojo notranjost, pokazati plovce svojega doumetja in truda in kako se podreajo posameznim predmetom, katerih snov poglobljajo in utrjujejo, razširjajoč tako obzorje učenčeve znanosti in goječ tudi njegovo ročnost, povečajoč njegovo telesno jakost. S tega vidika pomeni Kromerizka razstava znaten napredek.

Bila so sicer še mnoga neokusna dela, n. pr. razni ornamentalni okraski »za vsako ceno«, vzorci stare smeri igračk, lepenkarstva itd. Torej cele vrste zabojčkov, škatlic, mizic, okvirčkov, okrašenih z raznimi barvastimi nalepkami, z zarezkami, ljubim in valovitimi okraski, ki niso odgovarjali niti najskromnejšim zahtevam okusa, izgotovljeni brez ozira na zadružno življenje učenčeve v šoli in zveze z ostalimi učnimi predmeti.

Vidni so bili tudi vplivi raznih pripomočkov, ki so se pojavili kot posledica odloka o uvedbi ročnih del, n. pr. Kriebelovih, zabavne delavnice, Veselovih. Predmeti izvršeni natančno po navodilu, brez ozira na individualnost, iz katere bi morali vzrasti ter na zanimanje in starost učenčev; daleč oddaljeni od izpolnitve zahteve po koncentraciji učne snovi!

Viden je pa bil tudi vpliv izjemno dobrega načrta za smernice ročnega

LISTEK.

Sveži grobovi.

Svojemu tovarišu in nekdanjemu učitelju Leopoldu Cimperšku.

Grobovi tulijo... vrtinci črni vstajajo iz njih in kot vampirji se vijo po zraku in žrtve iščejo z bodečimi očmi. O Župančič.

In našli so si žrtev. Tam v prijazni Loki, med mirno snivajočimi jesenskimi gozdovi, iz srede jesenskih cvetk, iz srede hvaležnih otroških src, so ugrabili njih vzgojitelja Poldo Cimperška.

Kako kruti so grobovi! Zakaj si zbirajo moze, ki zapuščajo nenadomestljivo vrzel?

To pot je bil njih plen bogat. Ugrabili so vrtnarja, ki ga pogrešajo cvetice na oknu — na vrtu. In najbolj cvetke otroških src! Kdo jih bo negoval še s tako skrbjo? Kako žejno so požirale svojo hrano v njegovi besedi. Našel je vedno najboljšo pot do nežnih dušic. In mladina je s hvaležnostjo sprejemala od njega nauke, dobroto in ljubezen. In vse je vrnila z ljubeznijo. S spretno roko človeka, ki pozna življenje, nas je vodil preko šolskega praga v svet. Pripravil nas je na težko pot s tisto potrpežli-

vostjo, ki jo imajo le pravi prijatelji mladine. Ni mu šlo za zdravje, katero je bilo vedno bolj rahlo, kadar je videl v tem korist njemu zaupanim. — Odpiral nam je oči za naravo, katere velik prijatelj je bil. Vse boli z veseljem smo listali v njeni brezkončni knjigi, kajti njegovo navdušenje nas je podžigalo.

Jokali smo, ko smo zapuščali šolo in njega, našega najboljšega učitelja in prijatelja. In jokali so mlajši, ko je on zapustil šolo, kateri je posvetil 18 let svojega dragega življenja, da so se veselili malčki drugod. A njih veselje je bilo kratko... Ko je ostavil nje, se ni nihče več veselil.

Ob najboljšega tovariša smo. Med onimi redkimi je bil, ki jim je tovarištvo poleg mladine in domovine vse. Njegova družabnost ga je priljubila vsem. Kadar je izostal, smo ga pogrešali. — Sedaj ga bomo pogrešali vedno.

Zakaj otrpnila je roka, ki je negovala cvetice. Onemela so usta, ki so širila nauk o dobroti in ljubezni. Tovariško srce ne bije več.

In darovalo se mu je cvetje, da mu druguje na tihem loškem gričku. V venice in šopke se je strnilo ter mu prineslo zadnje pozdrave hvaležnih učencev in zvestih tovarišev, ki so se šele ob njegovi smrti prav zavedli, koga ni več.

Martica.

† Davorin Vodenik.

Krasnega dne 16. oktobra t. l. so se valile iz Maribora in okolice na mirno pokopališče v Pobrežju goste množice, pestre kakor gozdovi, ki so nas pozdravljali s ponosnega Pohorja; poleg častitljivega dostojanstvenika so korakali priprosti ljudje, pred onemoglim starcem zorna mladina, za krepkim nacionalistom, ljubečim svobodo, je s sklonjeno glavo šel ruski begunec, a vmes so šle resnih obrazov gruče meščanstva.

Opazovalec te množice je mogel spoznati, da številni pogrebci ne gredo na njivo božjo, da bi po običaju spremenjali vsakdanjega zemljana na njegovi poslednji poti, marveč, da hočejo počastiti zaslužnega moža in se mu zahvaliti za njegova dela.

Blagopokojnik, katerega smo položili k večnemu počitku, je bil Davorin Vodenik, upravitelj IV. deške osnovne šole v Mariboru.

Prekrasen dan njegovega pogreba je bil slika njegovega življenja, žalujoče množice pa žive priče njegovega delovanja.

Umrli je bil rojen leta 1873. na Pragerskem. Študiral je v Gradcu, kjer je leta 1894. napravil zrelostni izpit. Najprej je bil nekaj mesecev nameščen v Lanzenkirchnu na Nižjem Avstrijskem,

a ker mu delovanje med Nemci ni uga-jalo, je prosil za namestitev med rojaki. Nato je služboval na Kapli, pri Mariji Snežni, v Slovenski Bistrici in Brežicah ob Savi. Na navedenih mestih se je marljivo udeleževal v narodnih društvih. Leta 1903. je bil imenovan za nadučitelja pri Spodnji Sv. Kungoti pri Mariboru, kjer je ostal 15 in pol leta. V tem kraju, zajetim od vsenemških valov, je imel jako težavno stališče; toda s svojo vestnostjo in ljubeznivostjo si je kmalu pridobil večino prebivalstva in sčasoma tudi najhujše narodne nasprotitke, tako, da so mu čez nekaj let celo zaupali komisarjat nad občino Gradiška. Zaradi dobrega glasu kot šolnik in marljiv izvenšolski delavec je bil spomlad 1919. pozvan v Maribor in poverjen v vodstvom IV. deške osnovne šole. Ker pa je bilo ljudstvo proti novi državi in njenim organom zelo nahujskano, ni bil njegov novi delokrog prijeten, temveč je moral žrtvovati mnogo truda, da je končno led prebil.

Davorin Vodenik je bil moderen učitelj. Obiskoval je več tečajev in se zanimal za vse novosti na pedagoškem polju; nikdar pa ni brezmišlno posnemal novotarij, vedno je vsako novo smernico resno premostril in le, kar je bilo razmeram primerno, je pridružil starim izkustvom.

Šolske upravitelje in upraviteljice prosimo, da odgovore na dopisnico glede knjižnic in društev.

dela, ki ga je izdalo ministrstvo. Tako se je oglašalo v tej množici, da si skromno — nalik vijolici — dobro delo, ki se je prišlo in poglajno korenine, katerih ni mogoče prezeti. Učiteljstvo je že domelo načela in pomen ročnega dela in se ne žene za zunanji efekti, za katere žanje samo polhalo neinformirane mase, temveč mu služi kot sredstvo pri pouku. Ono skrbi, da bi delo, izvršeno v šoli, izviralo iz notranjosti učenca, da bi ne bilo diktirano, kopirano po vzorcih, ampak da bi imelo izvor v psihi, ne da bi bilo popolno, kar se tiče zunanje forme, temveč da stavi deco pred razne naloge, katere bo morala v življenju obvladati; uči jih na poizkusih, spadajočih v krog raznih predmetov, pojasnjevati probleme in bistvo nastajanja in ustvarjanja. S temi vzorci je razstava znatno pridobila in bilo bi priporočljivo, da bi bili prihranjeni in postali pristopni učiteljstvu tudi izven obliža.

Prednost teh del je, da so se prilagodila popolnoma — sledeča učnemu načrtu — željam in interesom otrok, kakor jih vzbuja delovanje prirodnih vplivov raznih letnih časov in stik z ostalimi učenci, pa naj so to papirnati zmaji, aeroplani, »pečenje« kolačev, kadar je žegnanje, sanke, potrebne stvari za otroke otroških vrtcev, gledališča z lutkami, krmilnice in hišice za ptice, okrašenje razreda za 28. oktober, ob proslavi rojstnega dne prezidenta ali za druge proslave. Preskrba cvetlic v vrtovih in cvetličnjakih (količi), priprava za zimo, sušenje sadja, gob in zdravilnih rastlin,

in končno tudi izvrševanje zaznamkov o izkušnjah, pridobljenih pri opazovanju prirodnih pojavov.

Tu — v stroki poglabljanja učne snovi raznih predmetov — so bili zastopani vzorci, predvsem za nazorni nauk in realije, dopolnjujoči enostransko izobrazbo razuma z razvojem ročnih zmožnosti in s pozornostjo na motorični tip predstavljanja. N. pr. vzorci modeliranega sadja, gob, živali (značilni deli) in poedinih delov živalskega telesa (plavalna noga itd.). Model tlačilne in sesalne črpalke, sestavljen iz premičnih delov pobarvanega lesa, mehanika ptičje-ga kljuna in prerez strupenega gadovega zoba. Škatle za smoteno urejevanje zbirk hroščev in mineralij, sestavljeni škripci iz lepenke in deščic na stojalu. Pri nauku o toploti »papirna kača«, baloni napolnjeni s toplim zrakom (mon-golfieri). S številnimi predmeti je podan dokaz, da pridobi telo z znižanjem težišča stalen položaj. Model obločnice, napravljen iz neporabnega šestila. Da pojasni življenje naših prednikov v zgodovini, so bili tu vzorci primitivnega orodja, posod in žar, modeliranih iz glin, husitsko orožje, vozne utrdbe in posebno originalni vzorci: kako je človek stanoval in kako stanuje. N. pr. stanovanje Eskimov, stavba na koleh, indijski stan, slamnata streha, zgradba iz debel, naše koče, seniki in podobno, kar so napravili učenci meščanske šole v Loštich iz glin in drugega materiala (slame, mladik itd.).

(Dalje prihodnjič.)

Tri interpelacije v korist učiteljstva od nar. posl. min. dr. Žerjava in dr. Lj. Pivka.

Za izplačilo razlike upokojujencem iz leta 1919. — Za vštetje vojnih let. — Proti zaračunavanju naravnih stanovanj za učitelje, ki jih prejema od občin.

Narodna poslanca dr. Pivko in doktor Žerjav sta vložila na finančnega ministra dr. Stojadinoviča radi izplačila dolžne difference na učiteljske penzije od 1. decembra 1919 do 31. marca 1925 sledeči upit:

»S 1. decembrom 1919 so bili učitelji s kronskimi plačami, ki so bili upokojeni med 26. avgustom in 31. oktobrom 1919 prevedeni na dinarske penzije. Stvar je bila prevedena pravilno zakonitim potom, vsi imajo v rokah dekrete, že 27. novembra 1923 je finančno ministrstvo pravilno odločilo, da pripada tem učiteljem razlika od 1. decembra 1919 dalje (glej sklep D. R. Br. 44.558, odobreno od glavne kontrole 15. aprila 1915, št. 20.486), toda še do danes niso prejeli ničesar. Od 1. aprila 1925 dalje se jim pravilno izplačuje penzije v dinarjih, dočim izgleda, da bi trebalo vso difference za nazaj, t. j. od 1. decembra 1919 do 31. marca 1925 izplačati iz oddelka »dolgovi iz prejšnjih let«.

Tu gre za same stare ljudi, ki trpe glad. Ne samo oni, temveč tudi celokupna javnost se škandalizira, da ne morejo priti do svojih pravic, posebno, ker so napravili na račun plače že skoro vsi dolgove, za katere morajo plačevati

ogromne obresti. Ker gre tu za relativno majhne vsote in je izplačilo starim ljudem sigurno častna dolžnost države, vprašava g. finančnega ministra:

1. Ali mu je znano, da navedena difference upokojenim učiteljem za dobo od 1. decembra 1919 do 31. marca 1925 še ni izplačana.

2. Ali je pripravljen odrediti, da se izvrši to izplačilo takoj. Prosiva za pismen odgovor.

Beograd, 26. oktobra 1925.

Dr. Ljudevit Pivko l. r., narodni posl. —
Dr. Gregor Žerjav l. r., narodni posl.

Na prosvetnega ministra sta vložila imenovana poslanca interpelacijo radi vštetja vojnih let učiteljem iz prečanskih krajev po kraljevi uredbi od 30. julija 1920, ker so bila ta leta priznana od pokrajinskih prosvetnih oblasti takoj po prevratu in na podlagi imenovane kraljeve uredbe, kar pa sedaj ministrstvo za prečansko učiteljstvo osporava.

Na istega ministra sta imenovana poslanca vložila tudi interpelacijo radi zaračunavanja naravnih stanovanj onim učiteljem, ki prejemajo naravna stano-

vanja od občin. Mnogo učiteljev prejema stanovanje od občin tudi kot odškodnino za upravljanje šolskega posloja ali poslov pri krajnem šolskem svetu; nekatere občine dajejo stanovanje, da je več kompetentov za dotično mesto itd., ker je sploh težko sicer dobiti učitelja za dotični kraj. Vsekakor bo sedaj padla odločba, ali je sploh država upravičena zaračunavati stanovanja, ki jih daje občina in je upati, da dobimo tozadevni pravilnik.

Pov. UJU izdela sedaj vlogo na odbor za molbe in žalbe narodne skupščine, glede vštetja let in izplačila plače učiteljem beguncem.

Pov. UJU se je tudi obrnilo na merodajne kroge glede povrnitve selitvenih stroškov v slučaju po razpisu dobljene službe.

Pov. UJU se je obrnilo na Glavni odbor UJU v zadevi izplačila razlike od oktobra 1923 do maja 1924 in v vseh materialnih zahtevah, ki so bile iznesene na pokrajinski skupščini v Šoštanju.

Za gospodarsko osamosvojitev učiteljstva.

Dosedaj so se vsa društva izrekla za 100 Din članarino, da čimprej dvignemo učiteljski konvikt v Ljubljani. — Obvezno članstvo pri nčiteljskem konviktu. — Sistematično izvajanje stanovskega gospodarskega programa in gesla: Podpirajmo najprej sebe!

Nova pravila »Učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

I. Ime in sedež društva.

Člen 1. Ime društva je: »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«. Sedež društva je na kraju predsednika (sedaj Cerklje pri Kranju).

II. Namen in delokrog društva.

Člen 2. Namen društva je: zgraditi v Ljubljani lastno poslopje za zavod pod naslovom »Učiteljski konvikt«, omogočiti s tem sinovom in hčerkam učiteljskih rodbin pravih društvenih članov študij na zavodih v Ljubljani pod strogim nadzorom in s celotno oskrbo po primernih cenah ter po možnosti nuditi podeželskemu učiteljstvu prenočišča v zavodu.

Po možnosti naj se pridobi s tem tudi sedež in poslovne lokale UJU — poverjeništvu Ljubljana, Učiteljski hranilnici in posojilnici, Slovenski Solski Matici in drugim učiteljskim društvom in ustanovam.

V počitnicah naj bi se uporabili prostori za prirejanje socialno izobraževalnih tečajev za učiteljstvo.

Člen 3. Delokrog društva obsega vse kraje ljubljanske oblasti.

III. Sredstva v dosegu namena.

Člen 4. a) Redna članarina društvenikov.
b) Prispevki ustanovnikov, podpornikov, občin, zavodov, društev, raznih volil, sodnih poravn, glavnice učiteljskih zadrug itd.
c) Izdajanje in zalaganje knjig, slik in drugih publikacij.
d) Prirejanje sestankov, zborovanj, predavanj, javnih nastopov, cvetličnih dni, veselja, koncertov, loterij, tombol ter sličnih prireditev.

IV. Člani so:

Člen 5. — 1. Pravi člani.

2. Častni člani,
3. Ustanovniki,
4. Dobrotniki,
5. Podporniki.

1. Pravi člani so edine učitelji in učiteljice osnovnih, meščanskih, strokovnih in njim sorodnih šol oziroma njih vdove, ki redno plačujejo po obnem zboru določeno članarino.

2. Častni člani so oni, ki so si pridobili posebnih zaslug za zgradbo učiteljskega konvikta.
3. Ustanovniki plačajo Din 2500 enkrat za vselej.
4. Dobrotniki plačajo Din 1000 enkrat za vselej.
5. Podporniki prispevajo poljubne darove.

Ustanovniki in dorotniki plačajo vsoto naenkrat ali v obrokih tekom enega leta.

V. Pravice in dolžnosti pravih članov.

Člen 6. a) Pravice:

1. Vsak pravi član ima aktivno in pasivno volilno pravico ter se sme udeleževati vseh društvenih zborovanj, prireditev in občnih zborov ter pri njih aktivno sodelovati.
2. Otroci in sirote pravih članov imajo pravico do vsprejema v zavod.

3. Pravi člani imajo v istem zavodu, ako je prostora, pravico do prenočišča.

4. Pravi člani obdrže pravice in dolžnosti napram društvu tudi v slučaju premestitve v drugo oblast.

5. Sirote pravih članov obdrže pravico do vsprejema v zavod, ne da bi plačale letno članarino.

b) Dolžnosti:

1. Vsak pravi član je dolžan redno plačevati po obnem zboru določeno članarino.
2. Vršiti društvene in odborniške dolžnosti.
3. Moralno podpirati društveno delovanje.

VI. Pravice do vsprejema otrok v zavod.

Člen 7. — 1. Gojence vsprejema upravni odbor.

2. Prednost imajo otroci onih pravih članov, ki so že daljšo dobo včlanjeni v društvu.

3. Predvsem pridejo v poštev sirote brez očeta in matere, nato sirote brez očeta, nadalje oni, ki imajo samo očeta, končno zlasti otroci onih članov, ki imajo veliko družino in žive v težjih krajevnih in osebnih razmerah.

4. Vsak član ima pravico oddati v zavod po enega otroka, v ugodnih slučajih več.

VII. Uprava konvikta.

Člen 8. — Društvo upravlja:

1. Upravni odbor.
2. Nadzorstveni odbor.
3. Občni zbor.

VIII. Upravni odbor.

Člen 9. Upravni odbor sestoji iz 9 (devet) pravih članov in sicer iz predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in 5 odbornikov, ki jih izvoli občni zbor za dobo enega leta. Večino t. j. 2/3 odbora tvorijo člani, ki so nameščeni na deželi.

Poslovanje odbornikov je častno in brezplačno.

Člen 10. Delokrog upravnega odbora:

1. Sklicevanje občnega zbora in izvrševanje sklepov občnega zbora.
2. Upravljanje društvenega zaklada.
3. Vsprejemanje članov.

4. Pregledovanje društvenih računov in proračunov ter predlaganje teh v odobrenje obnemu zboru.

5. Poročanje o delovanju društva na obnem zboru.

6. Razpravljanje o predlogih članov in stavljanje uvaževanja vrednih predlogov obnemu zboru v razpravo, odnosno v odobrenje.

7. Upravni odbor je sklepčen, ako je navzočih pet članov. Pri enakem številu glasov odloča predsednik. Sklepa se z nadpolovično večino.

Člen 11. Poslovanje funkcionarjev upravnega odbora:

1. Predsednik sklicuje in vodi redne odborne seje, najmanj vsako četrtletje enkrat, izredno, če to zahteva vsaj pet članov odbora. Sklicuje in vodi občni zbor ter zastopa društvo na zunan. On podpisuje s tajnikom vse spise,

vežejo rano z zasilno obvezo. Razbrzdani učenec ga prosi usmiljenja, naj ga ne izda profesorjem. Hudo boli rana Milana, da se mu bolečine čitajo raz obledelega obraza.

»Kaj Vam je, Knaflič?« ga vpraša profesor med poukom.

»Nekoliko slabó mi je, a je že bolje,« odgovori trpin. Njegova močno usmiljena duša ni v trpljenju izdala nevrednega tovariša srdu učiteljskega zbora.

Doma so mu izprali in obvezali rano, ki se je kmalu zacelila — navidezno. Toda rana je bila inficirana bodisi od noža, bodisi od nitke ali vlakna, ki je z nožem menda prodrlo v rano in v njo ostalo. Po preteku 3—4 mesecev mu je začela na nasprotni strani zaceljene rane spredaj otekati žleza. Mrzli obkladki je niso zmanjšali; bolnik je silil v bolnico, češ, tam bode preko velikonočnih počitnic ozdravil in potem nadaljeval nauke.

* Podoben slučaj se je zgodil pred približno 25 leti v Celju, kjer je neki učenec podstavil svojemu součencu kamenček, ki je prodril globoko v meso. Ranjeni je po daljšem času na posledicah umrl. Učiteljstvo naj o teh slučajih v šoli obravnava, da se podobni slučajji zabranijo.

Pisec.

Naročajte knjige iz cenika pri Učiteljski knjigarni v Ljubljani.

hrani pečat in je odgovoren za sklepe upravnega odbora.

2. Podpredsednik nadomešča predsednika t. i., če je ta zadržan, ima pa iste pravice in dolžnosti.

3. Tajnik vodi vse pisarniške posle, spisuje in podpisuje zapisnike, vodi pravilni zapisnik in podaja poročila o društvenem delovanju. S predsednikom podpisuje vse pravoveljavne listine in spise.

4. Blagajnik vodi knjige in račune glede imovine in gotovine društva ter sprejema in izdaja po naročilu predsedstva denarne zneske. Sestavlja vsako leto društveni račun oziroma proračun ter o njem poroča odboru in občnemu zboru v odobritev. Za njegovo delo je odgovoren ves odbor, predvsem predsednik.

IX. Nadzorstvo.

Člen 12. Nadzorstveni odbor sestoji iz šest pravih članov. Ti so: predsednik, podpredsednik, zapisnikar in trije odborniki. Voli jih občni zbor izmed pravih članov. Člani upravnega odbora ne smejo biti voljeni v nadzorstvo.

Člen 13. Delokrog nadzorstva je: Nadzorstvo nadzoruje upravo društvene imovine in poslovanje upravnega odbora ter gleda, da je poslovanje v skladu z društvenimi pravili in sklepi občnega zbora. Pregleduje, kadar hoče in nenapovedano najmanj po trikrat na leto vse društvene listine, knjige in blagajno ter lahko zahteva pojasnil. V slučaju nepravilnega poslovanja upravnega odbora ga nadzorstveni svet pismeno opomni, da upravni odbor v določenem roku uredi poslovanje, v nasprotnem slučaju prevzame začasno poslovanje upravnega odbora in skliče izredni občni zbor. Nadzorstveni odbor pregleduje vsakoletni računski zaključek in poroča o njem na občnem zboru. O vsem svojem poslovanju vodi zapisnik. Za vsa dela je odgovoren občnemu zboru.

Člen 14. Poslovanje nadzorstva: 1. Predsednik sklicuje seje, jih vodi in v slučaju, če je pri glasovanju enako število glasov, odločuje. Predsednik prevzame upravo vodstvo društva v smislu čl. 13. in ga vodi. V tem slučaju skliče tudi izredni občni zbor in ga vodi.

2. Podpredsednik nadomešča predsednika in ima iste pravice in dolžnosti.

3. Zapisnikar vodi zapisnik nadzorstvenih sej. 4. Predsednik sklicuje seje nadzorstva po potrebi, najmanj pa trikrat v letu.

Nadzorstveni svet je sklepčen z nadpolovično večino. Pri enakem številu odloča predsednik.

5. Vsako delo odbornikov je častno in brezplačno.

X. Skupne seje upr. odbora in nadzorstva.

Člen 15. Skupne seje upravnega odbora in nadzorstva se vršijo po potrebi. Najmanj se mora vršiti ena taka seja enkrat v letu. Te seje sklicuje predsednik upravnega odbora sporazumno s člani nadzorstva, oziroma vsled sklepa upravnega odbora. Sklicati jih pa mora tudi tedaj, če to zahteva nadzorstvo in sporoči predmet, o katerem naj se razpravlja.

Skupne seje so sklepčne, če je navzoča nadpolovična večina članov upravnega odbora in nadzorstva. V slučaju, ako je enako število glasov odloča predsednik.

Predseduje predsednik upravnega odbora. Če je pa ta zadržan, pa predsednik nadzorstva.

Sklepi se zapišejo v zapisnik upravnega odbora in zapisnik nadzorstva in ga podpisajo vsi navzoči člani.

XI. Občni zbor.

Člen 16. Občni zbor se sklicuje redno v prvih šestih mesecih vsakega leta. Sklicuje ga predsednik po sklepu odbora. Dnevni red se priobči vsaj 14 dni prej v stanovskih glasilih. Po potrebi tudi v dnevnem časopisu. Članstvo se lahko obvesti pismeno.

Člen 17. Dnevni red občnega zbora obsega: poročilo funkcionarjev upravnega odbora in nadzorstva, volitev, določitev članarine, spremembo pravil, sklep o razpustu društva, določitev pregledovalcev računov in slučajnosti.

Občni zbor je sklepčen, če je navzoča 1/4 vseh pravih članov. Ako ni ob določeni uri sklepčnosti, se vrši še pol ure drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ne oziraje se na število navzočih članov.

Člen 18. Občni zbor voli upravni odbor in nadzorstvo. Voli se z listki ali z vzklikom, ako ni ugovora. Upravni odbor in nadzorstvo se konstituirata takoj po občnem zboru.

Člen 19. Izredni občni zbor se skliče, če to zahteva upravni odbor ali pa tudi, če to zahteva 25 pravih članov. Slednji morajo vsaj en mesec prej določiti predmet, ki naj se o njem razpravlja ter ga sporočiti vodstvu.

Glede sklepčnosti veljajo ista določila, kakor za redni občni zbor.

XII. Druge določbe.

Člen 20. Društvo ima pravico, da si izvoli na občnem zboru še razne odseke, kakor gradbeni, veselični itd. Predsedniki teh odsekov ali pa njih namestniki imajo pravico prisostvovati sejam upravnega odbora in imajo pravico tudi glasovati, kar se tiče zadev, ki spadajo v njih področje.

Člen 21. Za vse drugo poslovanje, kolikor ni določeno v pravilih, si lahko društvo sestavi svoj pravilnik ali poslovni red, kateri pa stopi šele tedaj v veljavo, kadar ga odobri občni zbor.

Člen 22. Društvo se razide, če je navzočih na tozadnem občnem (izrednem) zboru, ki je bil sklican, kakor to določa člen 16 za redni občni zbor, vsaj 2/3 vseh pravih članov, ki glasujejo z dvotretjinsko večino, in glasuje od teh najmanj 2/3. Za razpust ali proti razpustu društva glasujejo tudi tisti pravi člani, ki so iz takega važnega vzroka zadržani. Ti glasujejo pismeno. Potrjene morajo biti njihove glasovnice od šol. upraviteljstva, oziroma priti dva dni pred vršnim se izrednim občnim zborom v roko upravne- mu odboru. Upravni odbor potrdi veljavnost teh glasovnic.

Člen 23. Ako društvo preneha iz kateregakoli vzroka, upravlja vse društveno premoženje Udruženje Jugoslov. Učitelstva — poverjenstvo Ljubljana za čas, da se ustanovi društvo z istimi cilji.

Člen 24. Glavnica je nedeljiva enota in služi le namenu, izraženemu v čl. 2.

Člen 25. Dosedanji pokrovitelji in ustanovniki obdrže svoje pravice.

Člen 26. Pravice pravih članov do sprje-manja otrok v zavod se morajo ob svoječasi sestavi pravilnika upoštevati.

U. br. 8598.

Pričujočim pravilom ne ugovarjam.

Ljubljana, dne 30. julija 1925.

L. S.

Veliki župan ljubljanske oblasti.
Podpis nečitljiv.

Splošne vesti.

— **Tudi nužno stanovsko vprašanje.** Gospod urednik, Vi ste gotovo točneje informirani, kakor mi po zagorskih obmejnih kotlinah razkropljeni — tudi dušni pastirji, zato Vas prav uljudno prosimo, povejte nam resnico, zelo važno za nas in za druge — v teh-le točkah: 1. Ali je naše upanje na izplačilo »razlike« opravljeno ali pa je nevarno, se s tem upanjem pitati in na njega konto kreditno grešiti? Zakaj je sedaj ob pričetku skupščinskega zasedanja vse tiho kot miš, ko pa se je vendar napovedoval »viharni« kongres državnih uslužbencev za ta čas? 2. Ali je res ali sploh mogoče, da

se je ministrom in njim bližjim visokim funkcionarjem že ta razlika davno izplačala? Navzlic vsem časniškim poročilom ne morem in nočem tega verjeti, ker sploh nočem in ne morem priznati eksistenčno možnost takega protekcionizma v naši državi. S tem, da se nam je vedno obljubljalo, pa nič dalo, se nam je dvakrat več škodovalo, kakor bi se nam bilo koristilo z izplačilom. Omadeževali smo svoj značaj, svojo dostojnost, svoj stan, izgubili zaupanje ljudstva. Sprejeli smo blago, kredit, zanašajoč se na obljubo našega dolžnika, države, a ostali smo besedolomci, lažni-

ki. To je trpka, to je bridka resnica. Stvarna kritika pa je tudi najboljši državni in vladi nujno potrebna.

— **Šolske upraviteljice in upravitelje, ki še niso odgovorili na dopisnice,** priložene ceniku knjig, prosimo, da čimprej določijo zaprosene naslove, posebno da navedejo vsa društva, ki imajo knjižnice in čitalnice. Navedejo naj tudi gospodarska društva. **Enako prosimo tudi za negativna poročila, da ne bomo urgirali ali pričakovali odgovora iz krajev, kjer takih društev ali knjižnic ni.** V večjih krajih prosimo šolske upravitelje, da navedejo društva, knjižnice itd., ki so jim znana v celem kraju ali vsaj iz njihovega šolskega okoliša.

— **Tragična smrt.** Tovarišu Radoslavu Knafliču, šolskemu upravitelju v Radvanju je na tragičen način umrl 15-letni sinček Milan. — Težko prizadeti družini naše sožalje!

— **Penzijski prejemki 35-letnikom** so že vsem nakazani, izvzemši onih, katerih prošnje še niso dospele na ministrstvo.

— **Učitelji in učiteljice, knjižničarji ljudskih knjižnic in upravni odborniki raznih prosvetnih in gospodarskih društev,** dobe brezplačno cenik slovenskih knjig, ki je izšel v Učiteljski tiskarni, če to prijavijo Učiteljski knjigarni v Ljubljani. Navedejo naj, katere knjižnice opravljajo ali pri katerih društvih so v odboru. Cenik dobi lahko na upogled vse učiteljstvo pri šolskih upraviteljih.

— **Zemljevid za III. in IV. razred je založil Učiteljski konvikt.** Kamniške planine, Gorenjska ravnina in Ljubljansko polje, ki ga je risal tov. Slavoj Dimnik. Na temelju strokovnjaške ocene po prof. Antonu Meliku ga je gosp. veliki župan ljubljanske oblasti odobril kot učilo in učni pripomoček pri domoznansvenem pouku na osnovnih, meščanskih in srednjih šolah. Stane 7.50 Din, ako ga šole naroče v večjih množinah direktno pri konviktu. — **Tovariši(ce)!** Priporočite šolski mladini, da kupi res izvrstni zemljevid. Prihranite si težavno risanje in mnogo časa. Dolej so ga naročile šole: Cerklje, Ježica, Velesovo, Reteče nad Škofjo Loko, Sv. Ana nad Tržičem, Il. deška osnovna šola, šola v Lichtenturnovem zavodu in Uršulinski samostan v Ljubljani. **Još. Kobal,** blagajnik.

— **Pomota.** V Mariboru je umrl tov. Davorin Vodenik in ne Šime Vodenik, kakor je bilo v zadnji številki pomotoma javljeno.

— **Kosmos — gradbene škatlje.** Na razna vprašanja glede naročil učil, ki jih izdeluje Kosmos v Stuttgartu, poročam, da se bo omenjena firma obrnila na našo tvornico učil v Ljubljani, ki bo morebiti prevzela zastopstvo. Tedaj bodo tam tudi vzorci teh učil. Za osnovne šole je največjega pomena mehanika trdnih, tekočih in plinastih teles. Za to učno snov je 675 poizkusov. Nekaj ženijskega je to. Te škatlje so ravnokar izgotovljene. Cena 44 Mk. (Mk = 13.5 Din). Leo Pi-brovec, Jesenice.

— **Znatno znižane cene knjig Učiteljske tiskarne** so razvidne iz cenika vseh slovenskih knjig, ki ga je izdala Učiteljska tiskarna. Knjige založbe Učiteljske tiskarne so v ceniku debelo tiskane. Priporočajte povsod v nakup knjige Učiteljske tiskarne!

— **Gostilno na »Friškovicu«** je prevzela gospa Apol. Hafner zopet v lastno oskrbo; sprejema tudi abonente na hrano.

— **Cenik vseh slovenskih knjig so dobila te dni vsa šolska upraviteljstva.** Priporočajte knjige, ki jih je založila Učiteljska tiskarna in so v ceniku debelo tiskane. Naročajte knjige vseh založb le potom Učiteljske knjigarne v Ljubljani.

— **Za ljudsko prosveto.** Prosvetno ministrstvo je sklenilo nakupiti večje število novih knjig, ki jih razdeli brezplačno med ljudske knjižnice in čitalnice. Za izbero knjig je vzpostavljena posebna komisija.

— **»Kraljevič Marko« 1926** je prinesel slovenski mladini že četrtri polno torbo lepih pripovedk, pravljic, pesmi, pri-zorov, drobtin, slik jugoslovenskih pomorskih mest. Knjižico, kateri je urednik marljivi narodni brambovec Kom-poljski in ilustrator J. Vokač, je namenila Družba sv. Cirila in Metoda v prvi vrsti obmejni mladini, a čitala jo bo s pridom tudi ostala naša mladina. »Kra-ljevič Marko« jo bo navduševal za našo svobodno domovino in hkrati vzbujal sočutje z našimi zaslužjenimi brati in sestrami, ki čakajo rešitve. Misel na nje ne sme zamreti v mladih srcih, ampak mora živeti in rasti do dneva, ko zasluž-njem napoči toliko zaželeno osvobo-jenje izpod tujeja jarma. Knjižico, ki stane 6 Din in se naroča — za šole skupno — v pisarni »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, priporočamo naj-topleje. Družba ne išče pri nji nobenega dobička, nego zasleduje edino plemenit vzgojni namen. Zaloga je majhna, zato ne odlašajte z naročilom!

— **Iz Tržiča.** Tudi letos proslavi de-ška in dekleška meščanska šola dan na-še osvoboditve in razsula Avstrije s po-biranjem prispevkov za knjige revnim učencem in za šolarsko kuhinjo. Pomen meščanske šole spoznavajo ljudje od leta do leta, tako da je letos poskočilo šte-vilo učencev za petdeset. Treba je bilo novih knjig za 25.000 Din in od tega so jih dobili revni za 10.000 Din. Zbirka naše proslave osvoboditve naj to po-krije. 29. oktobra in naslednje dni bodo obiskali učenci vsako hišo sodnega okra-ja Tržič in pobirali prispevke. Sorojaki! Odprite jim gostoljubno vrata in darujte kolikor morete, tudi 10 para ali kilo krompirja se hvaležno sprejme. Vse vpi-šite v nabiralne pole. Pomagajmo šoli, kakor nam ona pomaga. Narod brez do-brih šol, je narod brez bodočnosti!

— **Razpis mest.** Mlade poročene učitelje, oziroma zakonske dvojice opo-zarjam na razpis upraviteljskih mest v srezu Šmarje pri Jelšah, posebno na tri-razrednici na Bučah in dvorazrednici v Polju. Nezasedena so tudi upraviteljska mesta na dvorazrednicah v Olimju in pri Sv. Emi ter na trirazrednici v Prevorju. Pri zadnjih treh je vložiti prošnjo za premeščenje, oziroma za pridelitev.

Tovariš.

— **Samopomoč profesorjev za slučaj smrti.** V to Samopomoč plača vsak profesor v slučaju smrti svojega tovariša 25 Din. Ker znaša število članov pri Sa-mopomoči 240, dobijo dediči v vsakem smrtnem slučaju 6000 Din. Za predse-dnika Samopomoči je bil izvoljen prof. dr. Strmšek v Mariboru, za predsednika ljubljanske sekcije (ki obsega profesorje iz vse Slovenije kakor tudi Samopomoč) pa profesor Jeran iz Ljubljane. — Sa-mopomoč osnovnošolskega učiteljstva je narasla sedaj na 8000 Din ob smrtnem slučaju, plača pa se 5 Din ob smrtnem slučaju.

— **U ovo kratko doba** nove škol. go-dine rasprodana je več polovica nakla-de II. dela »Kratke srp.-hrv. slovnice«. Pokazala se dakle kao vrlo praktična i za učitelje i za djake. II. deo te slovnice vrlo je jeftin, te stane samo 6 Din (80 str.) i sâm za sebe čini jednu celinu. Tko je još nije naručio za svoju školu, neka se požuri, dok još zalihla traje. Kod veće narudžbe 15% popusta! — T. Jedrinić, učitelj, Ljubljana (Prule).

— **Učiteljski pevski zbor.** Ustanov-ni občni zbor pevskega zbora slovenskih učiteljev bo v nedeljo 1. novembra t. l. S tem bo združen tudi prvi pevski tečaj za vse pevke in pevce. Dnevni red bo sledeči: V nedeljo od 8.—10. organiza-

V bolnici so mu izrezali žlezo, kma-lu je začela otekati druga, tretja itd, pre-stal je tri operacije. Po trimesečnem bolovanju ga odvede oče v velikih skr-beh v ljubljansko bolnico, kjer naj bi bolnika obsevali z Röntgenovimi žarki, toda njegovo vročinsko stanje ni teh žar-kov preneslo, z obsevanjem so morali prenehati, a tudi vsa druga zdravila niso mogla vkljub velikim zdravniški skrbi ustaviti bolezn. Zgodaj je zaslutil, da bo moral umreti. Svojemu bolnemu tovarišu je zaupal: »Ne bojim se umreti, bojim se pa za mamico in očeta, ki bo-sta plakala v neizmerni tugi!« Že dne 1. avgusta t. l. je zapisal v svoj dnevnik Prešernov verz:

Mogoče, kdor zdaj vesel prepeva
ob koncu dneva
molčè trobental bo;

Memento mōri! (Spominjaj se smrti!)

Mesec oktober se je nagnil že čez pol, listje je začelo rumeneti, tudi Mi-lanu je jelo pojemati življenje. V nedeljo, dne 18. oktobra je rekel materi, ki mu je zadnjih 14 dni v bolnici osebno stregla: »Mamica, nekaj bi ti rad zaupal, a ne ustraši se!«

»Le povej mi, angelj moj, ničesar se ne bom ustrašila.«

Priporočajte knjige učiteljske založbe vsem knjižnicam in društvom!

cija in tehnična sestava zbora. Ob pol 11. slovesna ustanovitve zbora, otvoritev pevskega tečaja in otvoritveno predavanje dvornega svetnika dr. Mantuanija. O dveh najstarejših slovenskih skladateljih. Od 2.—4. izobraževanje glasu in podrobne vaje posameznih glasov. Od 4.—5. skupna vaja za ženske, oziroma za moške glasove. Od 5.—7. I. skupna vaja celega zbora. V ponedeljek: ob 8. predavanje prof. Emila Adamiča: Pevski pouk na osnovni šoli. Ob 9. predavanje Srečka Kumarja: »O idealnem dirigiranju«. Ob 10. druga skupna vaja celega zbora. Nadaljni načrti za tehnično, teoretsko, estetsko in pedagoško izobrazbo obsegajo še vse potrebne predmete. Velevažne bodo vaje za izobrazbo glasu, posluha in ritma, kakor tudi predavanja o metodiki pevskega pouka in dirigiranja. Naloge pevskega zbora so zamišljene kar najidealnejše. Priglasilo se je 120 tovarišic in tovarišev. Prvi tečaj vodijo poleg že imenovanih predavateljev še sledeči: Švajgerjeva, Trostova, Bajuk, Brnobič, Gröbming in Vedral. Na predvečer tečaja dne 31. oktobra bo I. komorni društveni koncert. Za nedeljsko operno predstavo je dovolila udeležencem intendantca opernega gledališča 50% popusta pri vseh vstopnicah. Kdor se misli udeležiti predstave, naj se priglasi prof. Vedralu, Emonska cesta 8 vsaj do 28. oktobra. V soboto 31. t. m. bo po koncertu na verandi »Uniona« družabni večer, namenjen udeležencem pevskega tečaja. Vabimo vse tovarišice in tovariše, ki bodo imeli priliko, zlasti one iz Ljubljane in okolice, naj se udeležijo koncerta in družabnega večera.

— **Razpis upraviteljskih mest v mariborski oblasti.** Opozarjamo, da poteče rok za vlaganje prošnje dne 10. novembra t. l. V Slov. goricah so prav ugodna mesta pri Sv. Ani, Sv. Antonu, Sv. Barbari in Sv. Rupertu; na prvih treh mestih je poleg prostega stanovanja precejšnja posest v hasnovanje, na četrtem je lepo novo šolsko poslopje in velik šolski vrt. Šole pri Sv. Ani, Sv. Antonu in Sv. Rupertu so pripravne tudi za zakonske dvojice, ker bodo v doglednem času razpisana tudi mesta učiteljic.

— **BLAGAJNIKE UČITELJSKIH DRUŠTEV** prosimo, da nam vrnejo do 1. novembra t. l. izpolnjene izkaze o članstvu društva v letu 1925.

— **»ZVONČKA«** 2. številka je dotiskana in jo razpošljemo naročnikom koncem tekočega tedna. Od prve številke imamo samo še nekaj izvodov in moremo ustreči naročnikom le v skrajni potrebi. Hitite z nabiranjem naročnine, da ne bo preveč zastankov, sicer bo zopet težko poravnati vse naenkrat.

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **I. Stalnost v službi so dobile nastopne učne osebe v mariborski oblasti:** Doma Gizela v Dobrovniku, Ivanuša Angela v Lipi, Košenina Vladimir v Dokležovju, Hočevar Marica v Krogu, Cujnik Mirko v St. Jurju v Slov. goricah, Lečnik Angela v Vojniku, Pojbič-Majer Gizela v Gor. Slavečih, Kokl Vida v Sv. Ani v Slov. gor., Vodopivec Marija v Turnišču, Kotnik Vililgoj v Lenu, Čeh-Zabkar Marica v Središču ob Dravi, Span Nuša v Cirkovcah, Gselman Roza v Svetinjah, Režabek Marijana v Konjicah. V Ljubljanski oblasti: Dokler Justina v Sevnici, Volk Cilka v Sromljah, Pucelj Ivanka v Veliki Dolini, Omerza Zdravka v Kostanjevici, Mihelič Ivan v St. Jerneju, Podberšek Vida v Bušeti vasi, Dolničar Zora na Ježici, Vodopivec Stanko v Zameškem, Benčina-Grile Olga v Cerkljah ob Krki, Leskovec Amalija na Krki, Jurdan Stanko v Kastvu, Wilfiter Alojzij v Cerknici, Makovec Josip v Moravčah, Podboj Anka v Trzihu, Bitenc Franc v St. Vidu pri Brdu, Rape Vladislav v Mostah, Rozman Fran v Grahovem, Oman Oton v Ljubljani, Brandstätter Marija v Zg. Tuhinju, Uršič Anton v St. Janžu, Igljč Marija na Lipoglavu, Kosmač Marija v Igavasi, Malnarič Vekoslav na Viču, Podboj Elza v Preski, Debeljak Alojzija v Ljubljani, Jarc Vera v Sostrem, Hribnik Edvard v Zireh, Kavčič Drago v Zg. Tuhinju, Marolt Josip v Kastvu, Mrak Jože v Mengšu, Radin Marija v Črneči vasi, Slapšak Jerica v Hrastniku, Pipan Justina v Kočevju.

— **I. Imenovani so:** Železnik Oroslav od Sv. Jurja Sl. g. za šolskega upravitelja v Srednji Bistrici v Prekmurju, Triller Alojzija od III. dekliske osnovne šole na I. deklisko meščansko šolo v Ljubljani, Fotočnik Helena od II. dekliske meščanske šole na I. deklisko mešč. šolo v Ljubljani, Ramovš Marija od III. mestne dekliske osn. šole na I. deklisko meščansko šolo v Ljubljani, Vidmar Marija z Jesenic na II. dekl. mešč. šolo v Ljubljani, Luschn Elza z manjšinske na II. dekl. mešč. šolo v Ljubljani, na I. deško meščansko šolo v Ljubljani Tavčar Ivan z II. deške osnovne in Jekl Josip s III. dekliske osnovne šole, Eppich Balbina z Drenovega griča na Jesenice, Svare-Sušteršič Silva z Jesenic na Drenov grič, Blagaj Ivan je dodeljen državnemu moškemu učiteljsku v Ljubljani za pouk deških ročnih del, Habrman Franc iz Lajtersberg-Krčevine, je dodeljen deški meščanski šoli v Mariboru, Jurman Marija je premeščena iz Ptuja v Sv. Vid pri Ptuj, Fajgelj-Podgornik Avgusta je dodeljena dekliski meščanski šoli v Mariboru, Vajd Fran je premeščen iz Mozirja v Solčavo, Jerše-Pernat Stefanija iz dekliske osnovne dodeljena na deško osnovno v Ptuj, Bratina-Janežič iz Ptuja premeščena v Hajdino, Premrov Jožica iz Smartna na Pohorju dodeljena meščanski šoli v Slovenjgradcu, Šijanec Mira iz Studencev dodeljena dekliski meščanski v Ptuj, Lapajne Josip iz Sv. Lenarta (mešč.) v Vojnik (mešč.), Korošak Drago iz Dobrovnika v St. Jurij ob Ščavnici, Košutnik Silvester ml. iz Sv. Jakoba Sl. g. v Vrata.

— **I. Postavljeni so novinci:** Alt Danica v Vuhred, Krepek Karel v Prevorje, Jutraš Dora v Sv. Emo pri Smarju, Kalan Marija pri Sv. Marku pri Ptuj, Matek Ana na Vranskem, Kmet Gabrijela na Bočni, Cetin Josipina v Prevorje.

— **I. Vpokojena sta** Perko Lovro, šolski upravitelj v Poljanah nad Škofjo Loko in Cizerli-Strnad Marica, učiteljica pri Sv. Barbari v Halozah.

Razpisi služb.

— **Razpis stalnih učnih mest na osn. šolah mariborske oblasti.** Dodatno k tuk. razpisu P. br. 8508/1 od 3. oktobra 1925, »Uradni list« št. 95/1925, se razpisujejo na osnovnih šolah mariborske oblasti še nastopna stalna mesta, in sicer: I. Srez mariborski levi breg: a) na IV. šestrazredni deški osnovni šoli z dvema vzporednicama v Mariboru mesto šolskega upravitelja, II. Srez mariborski desni breg: a) na štirirazredni osnovni šoli v Zgornji Polskavi mesto šolskega upravitelja; b) na dvorazredni osnovni šoli v Tinjah mesto šolskega upravitelja. Prošnje naj se opremiti v smislu zadnjih treh odstavkov v zgoraj označenem razpisu ter vložijo pri pristojnem šolskem upravitelju najkasneje do 20. novembra 1925, a sreski poglavarji naj jih predložijo najkasneje do 30. novembra 1925. — V Mariboru, dne 19. oktobra 1925. — Za velikega župana mariborske oblasti: prosvetni inspektor dr. Poljanec s. r.

Učiteljski pravnik.

— **Š. Reaktiviranje učiteljic ženskih ročnih del, ki so bile reducirane.** Razsodba državnega sveta. S svojo razsodbo br. 31.551/25 od 2. oktobra 1925 in br. 32.984/25 od 2. oktobra je Državni svet v konkretnem slučaju razveljavil redukcijo učiteljic ženskih ročnih del v Sloveniji. — Iz ministrstva prosvete. Učiteljice ženskih ročnih del ministrstvo prosvete za sedaj ne sprejema v službo, ker ni gotovo, ali se take učiteljice usposobljene v smislu gl. VII. organ. statuta za učiteljska po novem zakonu morejo obdržati v službi.

— **Š. Sporno priznanje povišic.** V zadnjem času je dobilo več učiteljstva od glavne kontrole v Beogradu odloke, s katerimi se mu ne priznava povišic položajne plače od dneva dospelosti, temveč s poznejšim terminom. Prizadeti imajo pravico pritožbe na Državni Svet v Beogradu v roku, ki jim je označen v odloku. Te pravice naj se tudi poslužijo, ker je Glavna kontrola sama s svojo odločbo z dne 2. oktobra 1924, br. 31.745 odločila v njihov prilog. Priobčujemo vzorec pritožbe:

Po čl. 128 zak. o činov.

takse prosto.

Državnemu Savetu

v Beogradu.

Podpisani N. N., učitelj v R. pošiljam v zmislu čl. 29. zak. o Državnem Savetu

nastopni zagovor proti tožbi glavne kontrole br. od 1925.

Prosvetni oddelek v Ljubljani (v Mariboru) mi je priznal z odlokom br. od 192. grupo položajne plače s 192. v zmislu odločbe glavne kontrole z dne 2. oktobra 1924 br. 31.745.

Prilagam zahtevana potrdila, da ni bilo za nakazilo zadržka po čl. 20. 48. in 59. zak. o činov.

V dne

Podpis.

Priložiti je pritožbi potrdilo sreskega šolskega referenta glede zadnjega odstavka. Pritožba naj se pošlje direktno na naslov: Državni Svet v Beogradu.

— **Š. Prijava zaostankov.** Neki listi so prinesli vest, da morajo državni uradniki in upokojeanci v teku 3 mesecev prijaviti vse pripadajoče jim zaostanke, drugače da jim bodo pravice zastarele. Zastanke se sme zahtevati od 1. decembra 1918 dalje. Kolikor smo informirani, ni uradno o tem nič znanega. Ne bo pa škodilo, ako prizadeti zaostanke urgirajo, zlasti ker so take urgence po čl. 128. činov. zak. takse proste.

— **Š. Učitelj, ki so prevedeni na stalnost,** morajo po tej prevedbi posebej prositi za napredovanje v 4. grupo položajne plače (gl. »Osn. Nastava« št. 16). V tej prošnji je navesti in dokazati, da so na stalnost že prevedeni. V ta namen naj to pristavijo v prošnji, ki naj se vloga po vzorcu za napredovanje v višjo grupo, priložiti pa je posebno overenje o prevodu na stalnost; tozadevne tiskovine je zalozila Učiteljska tiskarna. Ker je vlagati prošnje za napredovanje v višjo grupo v dvojniki, je tudi ti dve overenji prilagati v dvojniki, t. j. vsaki prošnji po eno.

Nasa gospodarska organizacija.

— **g. Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani.** Učiteljstvo deške osnovne šole v Škofji Loki je poslalo 136 Din. Tovarišu Antonu Erženu, šolskemu upravitelju v Podgorju pri Sevnici, potrjujemo prejem obveznice 7% državnega invest. posojila po 100 Din s 7 zapadlimi kuponi, skupaj 124.50 Din. Ob tej priliki Vas, tovariši in tovarišice, prosim, da se poslužujete za pošiljanje denarja le društvenih položnic, ker imam s temi najmanj posla. Ako jih nimate, sporočite mi to, da Vam jih pošljem. Napišite vselej natančno društveni naslov. Imate ga skoro v vsaki »Tovariševi« številki. Z današnjim izkazom znašajo letošnji prispevki 8523.50 Din.

Jos. Kobal, blagajnik.

— **g. Darovana brezobrestna posojila.** Vzdaroščen nad Tvojim umestnim energičnim nastopom v Subotici darujem Konviktu 125 Din brezobrestnega posojila. Čul sem Te na lastna ušesa. S tovariškim pozdravom Adolf Rosina. Ormož.

— **Na ia!** Le vzemi! Bog žegnaj! Dar 100 Din. Pozdrav. Blaž Jurko, Vojnik.

— **Nadaljni darovalci:** Arnuš Marija, Slovenjgradec, 25 Din; Brezovar Matija, St. Rupert, 250 Din; Blejc Luka, Trzin, 100 Din; Bergant-Hribar Pavla, Cerklje, 25 Din; Colnar Anka, Zalog, 250 Din; Demšar Iv., Žabnica, 125 Din; Franke Marija, Dobrič, 100 Din; Grčar Tit, Barje, 250 Din; Hrovat Ivo, Ihan, 125 Din; Minkuš Avgust, Ljubljana, 250 Din; Mihelič Josip, Ljubljana, 262 Din; Neubauer-Kren Ana, Smartno p. K. 125 Din; Plhak Hugo, Sladka gora, 250 Din; Petrič Angela, Barje, 125 Din; Povšnar-Zalokar Julka, Kokra, 250 Din; Rapč Andrej, Ljubljana, 250 Din; Razingar Vladko, Sv. Lenart, 50 Din; Smole Albin, Ljubljana, 25 Din; Strašek Ivanka, Sladka gora, 100 Din; Vaupot Ant., Slovenjgradec, 50 Din; Vardjan-Rus Amalija, Metlika, 100 Din.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ LJUTOMER** zboruje v soboto, dne 7. novembra t. l. ob 11. uri pri Sv. Križu po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik. 2. Došli dopisi. 3. Stanovske in šolske zadeve. 4. O pouku o deških ročnih delih na osnovni šoli. Poroča tovarišica Rusova. 5. O pravilnem in enotnem izpolnjevanju matičnih listov in izkazov o šolskem napredku. Poroča tov. Mavrič. 6. Slučajnosti. Udeležba je obvezna. — Predsednik

— **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v ponedeljek, dne 9. novembra 1925 ob pol 10. uri v šolskem poslopju v Jaršah. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi predavanje ravnatelja Novaka iz Ljubljane o deških ročnih delih in o risanju. Udeležba naj bo ne le obvezna, ampak tudi točna!

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ** zboruje 14. novembra 1925 ob 10. uri v risalnici »Mladike« s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Predlog U. D. za zvišanje članarine. 4. Srbske narodne pesmi (predava tov. Šestan). 5. Slučajnosti, želje in predlogi. Tovariš Šestan bode predaval o srbski in hrvaški literaturi ter prične ciklus predavanj z gori imenovano temo. Nuditi nam hoče celoto in odbor pričakuje, da bode članstvo posečalo zborovanja prav pridno in se bodedo tako seznanili z literaturo naših južnih bratov. Pred zborovanjem je ob 9. uri v zborovalnici dekliske osnovne šole odborova seja z običajnim dnevnim redom. Ta poziv velja obenem kot vabilo k seji.

— **CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v ponedeljek, dne 9. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne v mestni osnovni šoli v Celju. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje tovarišice Elize Kukovčeve »O ročnem delu in osnovni šoli. Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** zboruje v četrtek, dne 5. novembra t. l. ob 15. uri v risalnici deške meščanske šole po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Poročilo predsednikovo. 3. Dopisi. 4. Poročilo delegatov o pokrajinski in državni skupščini. 5. »Nemščina na osnovnih šolah; poročevalca tov. Grčar - Cibic. 6. Slučajnosti. Da pridete tudi tokrat, ko zborujemo popoldne, polnoštevilni, se trdno nadeja odbor.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **Iu Zadnji listek in mnogo drugega gradiva** je moralo ostati za prihodnjo številko.

LE ORGANIZIRANO PROSVETNO DELO nam bo doneslo večje in trajne uspehe, zato poročajte o vsem in vzpodbujajte vse, ki imajo voljo do dela, naj vstopijo v naš krog kulturnih in prosvetnih delavcev in naj korakajo z nami — za skupnimi smotri!

ZAHVALA.

Vsem, ki so spremili našega dragerega soproga in očeta, gospoda

HINKO LIKARJA

nadučitelja v pokoju

na njegovi zadnji poti, izrekamo tem potom našo najtoplejšo zahvalo. Posebno se še zahvalimo gg. **Bregantu** in **Trobevšku** za njuno požrtvovalnost, s katero sta nama pomagala v težki uri, g. **Drnovšku** za nagrobni govor gg. **pevcem** za žalostinke ter vsem darovalcem lepih vencev.

Blanca, dne 13. oktobra 1925.

Žalujoča rodbina.

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS ove informacije so vsikdar točne izčrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

„KARO“ čevlje

Lastne delavnice. Cene solidne.

MARIBOR
 Koroška cesta 19

Le najbolje je naiceneje

Zvezki Učiteljske tiskarne so najcenejši in najboljši.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.

Izdajatelj: UJU — poverjeništvo Ljubljana, odgovoren Luka Jelenc v Ljubljani.